

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

**Herättäjä-Yhdistyksen järjestösihteeri Hanna Tuuran juhlapuhe
Hengellisen Kuukauslehden alueellisessa 130-vuotisjuhlassa
Laukaassa 9.9.2018**

Olen selannut Hengellisen Kuukauslehden vanhoja vuosikertoja ja jaan teille valikoituja sanoja tuon lehden sivuilta kolmesta eri vuosikerrasta: vuodelta 1888, jolloin lehti perustettiin, vuodelta 1938, jolloin se oli saavuttanut 50 vuoden iän, ja vuodelta 1988, jolloin julkaisu täytti kunnioitettavat sata vuotta. Tänä vuonna vietetään lehden 130-vuotisjuhlavuotta, ja lehden syyskuun numero on ilmaiseksi jaossa seurakuntatalon eteisessä, siihen voitte tutustua itse lukemalla.

Eniten huomioni kiinnittyi hengellisen ja yhteiskunnallisen sanoman vuoropuheluun. Hengellinen Kuukauslehti näyttää onnistuneen paremmin hengellisen sanoman kirkastamisessa ja saattamisessa tavallisen ihmisen tasolle kuin politiikan tekemisessä. Hengelliselle lehdelle tämä on tietenkin ansio, mutta sanottava on, että Hengellisen Kuukauslehden tekijöiden armolahja ei aina ole ollut poliittisen ja hengellisen erottamisessa toisistaan.

1888

Ensimmäisen koskaan painetun Hengellisen Kuukauslehden ensimmäinen kirjoitus on useampana muistovuonna painettu uudelleen. Siinä luonnehditaan lehden aiottua linjaa.

Hengellinen Kuukauslehti ilmestyy täten ensi kerran suomalaisen yleisön eteen ja tawallinen kohteliaisuus waatii, että se esittelisi itsensä yleisölle. Tämä on kuitenkin vaikea tehdä, kun ei Hengellisellä Kuukauslehdellä ole erikoista ohjelmaa, eikä woi muuta luwata kuin että sen kanta on olewa jyrkästi kirkollinen ja sisällyks kansantajuinen. (...)

Perussyyt siihen sortoon, jonka alaiseksi kirkkomme epäilyksen ja lahkolaisuuden puolelta joutunut on, ovat haettavat likempää kuin tavallisesti otaksutaan. Väärin on etsiä niitä syitä muista; oikein teemme, jos etsimme niitä jokainen omasta sydämestämme, nöyrtyen vianalaisina Herramme eteen.

Tuosta Wilhelmi Malmivaaran kirjoituksesta käy ilmi, että viholliskuva oli kyllä selvillä: epäily ja lahkolaisuus. Perikörttiläiseen tapaan käännyttiin kyllä myös sisäänpäin, osoittamaan parannuspuhetta omalle sielulle. Kuitenkin ensimmäisen vuosikerran lehdessä käytännössä vika löytyi herkimmin muista: lahkolaisuuden vaaroista varoiteltiin haukkumalla mm. uskonnonvapaus, pelastusarmeija, baptistit ja laestadiolaisuus, ja kaikenlaisista epäilyksen ja uudistusten vaaroista

esimerkiksi kävivät luonnontiede ja naisasialiike. Kaikkia uudistuksia ei tokikaan pidetty pahoina: kansakoulua puolustettiin kiivaasti. Erilaisiin ajankohtaisiin kysymyksiin Malmivaara siis otti hanakasti kantaa.

Hengellisissä kirjoituksissa ensimmäisenä ilmestymisvuonna julkaistiin mm. saarnoja ja puheita. Niissä viholliskuvia ei juurikaan maalailtu Saatanaa lukuun ottamatta. Synti löytyi aina omasta sydäimestä ja armo Kristuksesta. Oma tekopyhyys kauhistaa enemmän kuin toisten mahdolliset synnit.

Lokakuun HK, 10/1888. Fariseus ja publikaani.

(...) nykyajan fariseus katsoo publikaaneiksi kaikki, jotka eivät ole juuri sellaiset kuin hän. Hän luulee olevansa kiivas Kristuksen puolesta, ja onkin kiivas oman jumalisuutensa puolesta. Hän tahtoisi saada muutkin Kristuksen kaltaisiksi, mutta silloin he ovat hänen mielestään Kristuksen kaltaisia, kun ovat juuri sellaisia kuin hän itse on. (...) Kirkossakin istuessa hän usein, ellei saarna todista hänen mieltänsä oikeaksi, surkuttelee saarnaajan hengellistä sokeutta ja ajattelee: kumpo ymmärtäisit mitä minä ymmärrän, niin puhuisit toisin; mutta omissa korvissansa hän ei usko olevan enää vikaa. (...)

Tämän kauhean vaaran tunki Herra, sentähden hän varusti omainsa käytäväksi täällä maailmassa ristien tien. (...) Herra johdattaa heitä tietä, jolla joka päivä tarvitsevat hurskaudeksensa, pyhyydeksensä, elämäksensä, autuudeksensa Jesuksen Kristuksen ja jota enemmän Herra saa tämän tarkoituksensa toteutumaan, sitä enemmän osottautuu heille kaikki oma kelvottomaksi, kestäättömäksi. Omaksi tavaraksi jää heille vaivaa ja kipua tuottava synti. Eivät he ole omissa luuloissaan pyhiä, vaan syntisiä, eivät uskovaisia vaan epäuskoisia, eivät valmiita ja täydellisiä vaan puuttuvaisia, ja ahdistuvat siten aina salatun uskonsa kädellä kohottamaan armoistuimeen päin sekä saamaan tarpeensa sieltä.

1938

Sitten viisikymmentä vuotta eteenpäin. Marraskuun Hengellisessä Kuukauslehdessä 1938 oli kirjoitus, joka oli otsikoitu: Rauha murtautui esiin!

Kun jo korvissamme räkäyi sodan korppi, niin reippailla siiven iskuilla nousi ilmaan rauhan kyyhkynen. Kun jo oli vain kysymys tunneista, milloin päällemme syöksyy verinen rajuilma, -- silloin murtautui esiin rauha.

Münchenin rauhansopimus oli pohjaltaan bolshevismien häviö. Tästä rauhasta kaikki iloitsevat paitsi Moskova ja ympäri maailmaa elävät kommunistit, jotka eivät iloitse. (...) Jos uusi sota olisi

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

syttynyt, niin kaikki olisivat menettäneet, vain kommunismi olisi voittanut. Tämän näkivät Euroopan raittiisti ajattelevat suurvallat. Viimeisessä silmänräpäyksessä pääsi esiin hyvä tahto. (...)

(...) pääasiallisesti sen tähden iloitsimme Münchenin rauhansopimuksesta, että siinä selvästi näemme tapahtuvan Jumalan voimallisen tahdon. Sillä se, mitä Münchenissä tapahtui, ei ole ihmistyötä. Jos se olisi ihmisistä riippunut, silloin me parhaillaan olisimme kauheamman maailman palon keskellä, kuin mitä tähän asti on koskaan ollut. Viimeiseen silmänräpäykseen asti kaikki oli toivotonta. Hitler ja Chamberlain erosivat toisistaan saamatta sopimusta aikaan. Kuolema hioi jo viikatettansa. Silloin yhtäkkiä selkeni pilveen mennyt taivas, ja loisti sateenkaari. Todellakin rauha "murtautui esiin". (...)

Jumala on kanssamme! Hän on sen jo selvästi osoittanut.

Lokakuun 9. päivänä 1938 hengellinen unkarilainen Harangso-lehti näin kirjoitti, ja Hengellinen Kuukauslehti sen siis melkein saman tien suomeksi julkaisi. Muutenkin tuossa HK:ssä kirjoitettiin runsaasti Münchenin sopimuksesta, heimokansoista, isänmaasta ja sodan uhkasta. Päätoimittaja Matti Pesonen kommentoi tätä kaikkea huutomerkkien kera: *Neuvottelujen tietä, ilman sotaa, Unkari sai takaisin miljoonan kansalaistaan asuinsijoinen. Siitä Jumalalle kiitos ja kunnia!*

Näin 80 vuoden jälkiviisaudella tuntuu hurjalta lukea noita sanoja.

Münchenin sopimus, josta iloittiin, merkitsi Tshekkoslovakian sudeettialueiden luovuttamista Saksalle. Nuo Euroopan "raittiisti ajattelevien" suurvaltojen johtajat olivat Saksan Adolf Hitler, Yhdistyneen Kuningaskunnan Neville Chamberlain, Ranskan Edouard Daladier ja Italian Benito Mussolini; ja he neuvottelivat sopimuksen, jolla yritettiin lepytellä Saksaa suursodan välttämiseksi. Unkarilaisten innon sopimuksesta selittää se, että sopimuksen perusteella myös Slovakian osittain unkarilaisenemmistöiset etelä- ja itäosat liitettiin Unkariin.

Puoli vuotta myöhemmin Saksa jo oli rikkonut tuon sopimuksen, valloittanut tshekkien alueen. Vuosi tuon sopimuksen kirjoittamisen jälkeen pelätty suursota oli jo muutenkin käynnissä. Verta vuodatettiin hirvittävässä määrin kuusi vuotta. Tuon sodan jälkeen Unkarissa ei enää voinut iloita kommunismin tappiosta. Myös nuo Unkarin iloitsevat aluemuutokset peruttiin toisen maailmansodan jälkeen.

Hengellisestä kirjoituksesta käyköön esimerkiksi elokuun Hengellisessä Kuukauslehdessä 1938 Kuopion herättäjäjuhlista alkajaisseuroissa pidetty Viljo Tikanojan puhe.

Kuopio on pyhien muistojen kaupunki. Mutta Jumalan iankaikkisessa maailmassa ei ole pyhiä muistoja. Siellä on vain nykyisyyttä. "Vuoret siirtyvät, kukkulat liikkuvat, mutta minun armoni ei siirry sinusta eikä rauhani liitto horju". (...)

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Kaikki, mitä elämässämme olemme kokeneet, sisältyy sanoihin: synti ja armo. Kilvoitteleva ihminen löytää itsensä uudelleen ja uudelleen tältä kohdalta: minä olen syntinen, mutta sinä, Jumala, olet armollinen. Jumalan edessä selviää meille, että nämä kaksi asiaa joka päivä on muuttumattomana uudelleen ja uudelleen koettava. (...)

Armon täytyy olla anteeksi antamusta. Niinhän laulamme iltavirressä "Hautaa sun haavoihin pahuuteni". Jeesuksen haavat puhuvat paremmin kuin yksikään puhuja synnistä ja armosta, Jumalan anteeksi antavasta rakkaudesta. (...) Se armo riittää. Jospa ottaisimme sen vastaan niin, ettei se hukkaan menisi.

Huomatkaa tässä seurapuheessa käsitys ajasta. Jumalan maailmassa on vain nykyisyyttä. Huomio on Kristuksessa ja syntisessä, ei ajallisissa kuohuissa.

1988

50 vuotta myöhemmin, vuonna 1988, Hengellinen Kuukauslehti ei enää julista Jumalan työksi ei sisä- eikä ulkopoliittikan sattumia, vaikka molemmista kirjoitetaan. Samoin ympäristönsuojelu ja ihmisoikeudet nousevat yhteiskunnallisina aiheina esiin. Myös heimokansoista puhuttiin taas: Inkeristä, Virossa ja Unkarista. Kunnallisvaalien alla lehdessä oli kirjoitukset kaikkien eri puolueiden edustajilta rohkaisemassa äänestäjiä vaikuttamaan. Kaikki puolueet (RKP, SMP, SDP, SKL, Kesk, KOK, SKDL, Vihreän langan päätoimittaja) saattoivat ajatella tavoittavansa jokusen suojean lukijan Hengellisen Kuukauslehden kautta, eikä lehti ohjannut lukijoitaan minkään näistä puolelle. Yleisesti vuonna 1988 lehdessä nousivat poliittisista asioista mm. ihmisoikeudet, ympäristönsuojelu ja kirkkopoliittikka. Jälkimmäisessä lehden lukijoita ohjattiin yhtä vähän kuin puoluepolitiikassa.

Tässä 1988 tammikuun HK:n pääkirjoitus, Jaakko Elenius.

Naispappeus on jakanut herännäisyyttäkin kahteen leiriin — mikäli nyt on ollenkaan oikein käyttää näin vahvaa ilmaisua tälle liikkeelle vanhastaan ominaisesta, varovaisesta opillisten kiistakysymysten käsittelystä omassa piirissä. (...)

Herättäjä-Yhdistyksen päätoimikunta ei ole tahtonut missään vaiheessa ottaa virkakysymystä esille kokouksissaan eikä ole aikunutkaan näyttää suuntaa asiassa heränneelle kansalle. Aikana, jolloin kirkolliset järjestöt esiintyvät voimakkaina vaikuttajina kirkossa, tällainen menettely saattaa ulkopuolisesta tuntua joukkojen heitteille jättämiseltä. Sitä se ei ole. Pikemminkin se heijastelee luottamusta ystävien kykyyn muodostaa itse kantansa asioihin samoin kuin luottamusta siihen, että Kristuksen kirkko korjaa ajan mittaan erehdykset, mikäli vikaan on jossakin menty.

Siinä missä vuonna 1888 Wilhelmi Malmivaara ei olisi empinyt kertoa, miten ajatella pitää, vuoden 1988 Hengellisen Kuukauslehden asenne kautta linjan on, että ystäväkansa muodostaa itse omat mielipiteensä. Näyttää siltä, että sadan vuoden aikana jotain siitä lempeydestä, joka aikaisemmin kuului vain hengelliseen piiriin, on alkanut leimata myös yhteiskunnallista kirjoittelua.

Jos aikaisempina vuosikymmeninä politiikka oli joskus vaarassa tulla hengellistetyksi, vuonna 1988 yhteiskunnalliset ja kirkkopoliittiset aiheet olivat mukana hengellisissä kirjoituksissa. Saarnassa mainitaan Amnesty International, hartautekstissä rotusorto ja kristillisten järjestöjen keskinäinen eripura. Jumalan rakkaudesta ja Jumalasta Luojana ja Isänä näytetään kirjoittavan enemmän kuin varhaisempina vuosikymmeninä, jolloin painotus oli Kristuksessa, Jumalassa Lunastajana.

Lokakuun Hengellisessä Kuukauslehdessä 1988 Eeva Eerola kirjoittaa:

Vain Jumalan rakkauden vaikutuksesta ovet avautuvat. Erilaiset ihmiset hyväksyvät toisensa erilaisuudesta huolimatta. Kansat kunnioittavat toisiaan. Vain Jumalan rakkaus panee liikkeelle kertomaan evankeliumin ilosanomaa vaikeisiin oloihin ja pitkien matkojen päähän. Vain Jumalan rakkaus sammuttaa vikoilevan katseen, lopettaa painostuksen ja panee menemään toisen rinnalle.

Se rakkaus poistaa armottomuutemme myös omaa itseämme kohtaan, sillä Jumalan silmissä olemme kallisarvoisia. Siksi saamme mennä jo nyt Jumalamme eteen osaamattomina, epäonnistuvina ja tyhjinä. Jumala valtavassa suuruudessaan, pyhyydessään ja voimassaan, käsittämättömässä rakkaudessaan voi käyttää meitäkin rakkautensa ilmentäjinä tässä maailmassa meidän tietämättämme.

(...) Ja kerran (...) saamme (...) särkyneitten rytmien ja epäpuhtain sävelien kanssa käydä Isämme eteen, sillä siihen ei tarvita meidän soittojamme eikä tekojamme, koska Jumala on rakkaudessaan avannut meille tien, lunastanut lapsikseen ja valmistanut paikan ikuiseen kotiin.

Hengellinen Kuukauslehti on aina heijastellut aikaansa, sävy on vaihdellut paljon. Pysyviäkin piirteitä siinä on. Lehti on ollut ja on ”jyrkästi kirkollinen”, Suomen ev. lut. kirkkoon vahvasti sitoutunut. Sanoma on myös suunnattu koko kansalle ja koko kirkolle, ei vain heränneille. Hengellisesti ihminen on aina ollut pieni, Jumala suuri. Kaikenlaisesta omalla erinomaisuudella elämöinnistä uskonelämässä on varoiteltu, lohdutettu väsyneitä ja toivottomia, ja vakuutettu kerta toisensa jälkeen, halki vuosien: Kristus riittää. Kristus riittää vanhurskaudeksemme ja pyhydeksemme Jumalan edessä.